

„Slovenec“ in S. Gregorčič.

SN
1. II. 1907.
st. 27.

030040285

Simon Gregorčič je zatisnil trudne oči in legel v grob, ko je potihnil v njem „sveta in srca vihar“.

Ves slovenski narod je stal v globoki tugi in žalosti ob njegovi gomili ter se v spoštovanju klanjal neumrlim manom njegovim.

In zgodilo se je, da so se v kolo žalujočih vtihotapili tudi ljudje, ki so svoje dni s kruto roko posegli v pesnikovo življenje in mu pristrigali peruti, da se ni nikdar več mogel povzpeti, kakor preje, v one višave, kjer kraljuje vzvišena boginja poezije.

Ljudje, ki so mu v kupo življenja natočili strupa, ki so proglasili njegove nežne pesmi, v katerih ni najti niti senceakega madeža, za brezverske in nemoralne, nevredne katoliškega duhovnika, ga podlo napadali in ga podili iz svoje srede, prav tisti ljudje so ob njegovi smrti jeli hinavsko in licemersko kremžiti obraze in se glasno jokati za možem, ki so ga sami ubili!

Preje so ga podili od sebe in ga proglašali za izmeček, za sramoto svojega stanu, sedaj pa, ko se je njegov duh rešil zemeljskih okov, si ga svojé, se bijejo ponosno na prsi in kričé, kakor hripavi gavrani ob svoji žrtvi: On je bil naš, naš!

Ubogi Simon Gregorčič!

Pač nisi nikdar slutil, da Te bodo Tvoji morilci, ki so z otrovanimi pšicami zadali Tvojemu srcu neozdravljivo smrtonosno rano, izigravali zase ter si drzno lastili Tvojo pesniško slavo, ki Ti je pa za življenja niso hoteli nikdar priznati.

In če bi Ti bilo mogoče, prav gotovo bi vstal iz svoje gomile ter prepodil hijene, ki kopljejo sedaj ob gomili, da bi požrle mrtvo Tvoje srce, ki niso mogle preje imeti — živega!

Sedaj, ko je pesnik umrl, ko ne more več zavračati zlobnih in neutemeljenih trditev tistih individuov, ki so bili za njegovega življenja najstrupenejši sovražniki in nasprotniki, sedaj si šele upajo iz smrdeče svoje mlake, da omažejo z blatom svetel

njegov spomin in ga proglasé za svojega.

A njihov ni bil nikdar!

Najsi so ga tudi nekateri iz njegove okolice v Gorici v zadnjih letih zavedli na politično polje in ga baje celo nepošteno izrabljali, saj Gregorčič je bil tako mehka natura, da se je dal prav lahko upogniti, kot „političnega“ pesnika, to eno je gotovo in nepobitna resnica, da z ljudmi okoli „Slovenca“, to je z ljudmi, ki si ga hočejo sedaj na vsak način prisvojiti, nikdar ni simpatizoval, še manj pa soglašal.

Pesnik je odkrito obsojal „Slovenca“ in o Lampetu, ki ima glavno besedo pri tem listu, je izrekel v pismu z dne 23. rožnika 1906., pisanem enemu izmed svojih najboljših prijateljev, naravnost uničujočo obsodbo.

V tistem pismu tudi doslovno stoji ta-le stavek: „Slovenec“ je bil proti Hribarju ob desetletnici skrajno zloben. Ves sem ogorčen in ne samo jaz nego vsak poštenjak, s katerim sem govoril.“

Klerikalni listi o napadih, ki jim je bil S. Gregorčič izpostavljen s strani takozvanega „katoliškega“ časopisja in s strani fanatikov a la Mahnič, ko je izdal prvi zvezek svojih „Poezij“, docela molče in med vrstami njihovih izvajanj je čitati, da je pesnik na one napade že zdavna pozabil, jih odpustil in da jih je časa tek že zdavna izbrisal iz njegovega srca.

Temu pa ni tako!

Gregorčič storjene mu krivice ni nikdar pozabil in s to boljo se je tudi vlegel v gomilo!

Herostratsko početje dr. Mahniča proti njemu in njegovim umotvorom mu ni nikdar izginilo iz spomina in zadana srčna rana se mu ni nikdar zacelila.

To izpričuje jasno še neobjavljena njegova pesem, ki jo priobčujemo na tem mestu:

Mahniču!

Oj srce ti kraško,
Oj srce ti skalno,
Dobro si zadel me
V to srce prežalno.
Zamahljaj strupeni
Se ti je posrečil.
Z drugim ne, a s tem si
Se ovekovečil.
Hotel, „brate dragi“,
Pač si me ubiti, —
Pop nekda le skromni,
Pop zdaj ponositi!
Dobro si naperil
Strelo otrovano,
Bistro si pomeril,
Zlo zadal mi rano!
Še srce krvavo
Je od tega vdarca.
Zdaj pa oporeko
Čuj od mene starca:
Oj srce ti kraško,
Oj srce ti skalno,
Tebi v zapuščino
Dam srce to žalno.
Ven tvoj kraški kamen!
V té srce to moje —
Ves tvoj strup zapuščam
Ti in bôli svoje!

15./5. 1902.

S. Gregorčič.

Pripis pesnikov: „Dragi! Da vidiš, kako udarci skelé.“

Ta pesem je napisana leta 1902., torej polnih dvajset let po tisti gonji, ki so jo pričeli dr. Mahnič in njegovi somišljeniki proti pesniku, ter dokazuje jasno, da se rana, ki so mu jo zadali oni, ki se sedaj izigravajo za pesnikove prave in edine „prijatelje“, niti po preteku dvajsetih let še ni zacelila. Nasprotniki bodo izkušali utajiti pristnost gori natisnjene Gregorčičeve pesmi, zato smo tudi pripravljene, ako bo potreba, priobčiti facsimile dotičnih Gregorčičevih verzov.

